

Møteprotokoll

Kirkerådet

Møtedato: 23.04.2026 kl. 18:00
Møtested: Fjernmøte
Arkivsak: 24/00928

Til stede: Gard Realf Sandaker-Nielsen,
Olav Fykse Tveit,
Karin-Elin Berg,
Erling Birkedal,
Lill Tone Grahl-Jacobsen,
Vanja Hole Joramo,
Karl Johan Kirkebø,
Oddgeir Sølvfæstersen,
Tore Thomassen (Forfall i KR 26/27 ved votering av forslag 1-5,
Dorrit Vignes,
Eli Augestad Vikdal,
Bjørn Thomas Åhrén,
Dag Tormod Milje,
Kjersti Gautestad Norheim,
Tore Christiansen,
May Bente Jönsson,
Elise Skjærven Aas

Møtende varamedlemmer: Dag Sele for Harald Hegstad, Laila Terese Alendal for Amalie Valde Berge

Forfall uten vara: Kristine Sandmæl

Andre: Ole Edvard Wold-Reitan, Jan Rune Fagermoen, Jorunn Kraft Vistnes, Jan Christian Kielland, Kristian Myhre, Karen Elise Aschim-Teigum, Caroline Vesterberg

SAKSLISTE

Side

Godkjenning av innkalling og saksliste

[26/26](#) Innkalling til møte i Kirkerådet 23. april 2026 2

Saker til behandling

[27/26](#) Høring - Rammeplaner undervisning og læring 2

Godkjenning av innkalling og saksliste

26/26 Innkalling til møte i Kirkerådet 23. april 2026

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kirkerådet	23.04.2026	26/26

Møtebehandling i Kirkerådet 23.04.2026:

Gard Sandaker-Nielsen ledet møtet som fungerende leder i Kirkerådet.

Votering

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Kirkerådets vedtak

Innkalling og saksliste ble godkjent.

[Lagre vedtak]

Saker til behandling

27/26 Høring - Rammeplaner undervisning og læring

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kirkerådet	23.04.2026	27/26

Sammendrag

“Plan for kirkelig undervisning og læring – overordnet del” ble vedtatt på Kirkemøtet 2024, sak KM 06/24. I vedtaks punkt 2 ber Kirkemøtet om at Kirkerådet forbereder rammeplaner for kirkelig undervisning og læring til behandling på kirkemøtene i 2025 og 2026. I september 2025 behandlet Kirkerådet (KR 63/25) høringssak vedrørende tre av seks rammeplaner; 6-12 år, 13-19 år og konfirmanttiden. Kirkerådet vedtok å behandle samtlige seks rammeplaner med tilhørende lister og eksempler på lokale planer samlet på Kirkemøtet i 2027. I denne saken legges derfor samtlige seks rammeplaner, veiledende lister over bibeltekster, salmer og praksisformer samt eksempler på lokale planer fram for Kirkerådet. Videre planlagt fremdrift i saken er høring, arbeid med høringsoppsummering og implementering av høringsinstansenes innspill første halvdel av august 2026 og behandling på Kirkerådsmøtet i september. Dette vil gjøre det mulig å behandle saken på Kirkemøtet 2027.

Forslag til vedtak

Kirkerådet sender felles innledning, seks rammeplaner samt veiledende lister for bibeltekster, salmer og praksisformer på høring.

Møtebehandling i Kirkerådet 23.04.2026:

Møtebehandling

Direktøren endret sitt forslag til vedtak slik:

Kirkerådet sender felles innledning, seks rammeplaner samt veiledende lister for bibeltekster med eksempellister på høring <i>med høringsfrist 15. september 2026.</i>
--

Forslag 1: **Olav Fykse Tveit** fremmet følgende endringsforslag til innledning:

Samisk

Samiske språk, livsanskuelse, kulturuttrykk og trospraksiser er en del av Den norske kirkes undervisning og læring. Dette bidrar til å oppfylle de tre formålene omtalt i PFKUL-OD s. 48: «Først og fremst skal samer kunne forme sitt eget kirkeliv i pakt med en samisk selvforståelse. Det andre formålet er å styrke menighetenes forutsetninger for å kunne møte mennesker med samisk tilhørighet på en måte som ivaretar deres behov. Det tredje formålet handler om å gjøre samiske tradisjoner kjent for alle menigheter.» Samisk kristenliv løftes fram som eksempler på kirkens mangfoldige fellesskap.

Samisk kultur og tradisjoner kommer ulikt til uttrykk i områder med ulik grad av samisk tilstedeværelse og historie. I områder hvor samisk er dagligspråk, er samiske bibeltekster og fortellinger en integrert del av undervisningen. Det bør tilrettelegges for at alle får møte bibeltekstene på sitt morsmål. Lokal plan bør bidra til at samiske språk er i bruk også i menigheter som ikke har samisk som hovedspråk, men med medlemmer med samisk tilhørighet. Den kan også legge til rette for at alle blir kjent med at samisk språk og kulturuttrykk er en del av vårt fellesskap i Den norske kirke.

Rammeplan for 0-5 år:

Samiske kulturuttrykk, trosuttrykk og livsanskuelse er en del av innhold og praksiser i undervisning for barn. Samiske språk kan være med også der hvor samisk ikke er hovedspråk. Lokal plan konkretiserer dette innholdet. Eksempler kan være bruk av samiske sanger i babysang, samiskspråklige elementer i familiegudstjenester, bruk av samiske kunstuttrykk og håndarbeid med teknikker, materialer og symbolbruk inspirert av samiske tradisjoner.

Rammeplan for 6-12 år:

Samiske kulturuttrykk, trosuttrykk og livsanskuelse er en del av innhold og praksiser i undervisning for barn. Samiske språk kan være med også der hvor samisk ikke er hovedspråk. Lokal plan konkretiserer dette innholdet. Eksempler kan være markering av 6. februar, bruk av samiske salmer i barnekoret, og samlinger og samtaler rundt et bål eller i en lavvo.

Rammeplan for konfirmasjonstiden:

Samiske kulturuttrykk, trosuttrykk og livsanskuelse er en del av innhold og praksiser i konfirmasjonstiden. Samiske språk kan være med også der hvor samisk ikke er hovedspråk. Eksempler kan være bruk av samiske salmer, samlinger og samtaler rundt et bål eller i en lavvo, velsignelsen på et samisk språk som liturgisk

avslutning på konfirmantsamlinger, og bruk av bibeltekster som aktualiserer et samisk natursyn.

Rammeplan for 13-19:

Samiske kulturuttrykk, trosuttrykk og livsanskuelse er en del av innhold og praksiser i undervisning for ungdom. Samiske språk kan være med også der hvor samisk ikke er hovedspråk. Lokal plan konkretiserer dette innholdet. Eksempler kan være bruk av samiskspråklige elementer i ungdomsgudstjenester og andre liturgiske samlinger, samlinger og samtaler rundt et bål eller i en lavvo, og bruk av bibeltekster som aktualiserer samisk natursyn, livsanskuelse og urfolksperspektiver.

Rammeplan for unge voksne:

Når deltakerne får rom til å bekrefte og fornye sin identitet, må kirken være bevisst på hvordan samisk identitet og minoritetsidentiteter kan komme til uttrykk og være i endring. Unge voksne bør få kunnskap om fornorskningen, kirkens rolle og pågående forsoningsarbeid, og reflektere over hva forsoning innebærer lokalt.

Forslag 2: **Gard Sandaker-Nielsen** fremmet følgende endringsforslag til spørsmål i høringen

Rammeplanene bruker gjennomgående formuleringen “For at barna/konfirmanter/etc skal lære om Bibelen/kristen tro/etc, *kan* kirken invitere dem til å: (...)”. Kirkerådet ønsker tilbakemelding på om det er for lite forpliktende innhold i de seks rammeplanene generelt, og i rammeplanen for konfirmasjonstiden spesielt.

Forslag 3: **Gard Sandaker-Nielsen** fremmet følgende endringsforslag til rammeplan for kirkelig undervisning og læring, 0-5 år

samtale om Jesus **som en nær og levende frelser, venn og kilde til trygghet.**

Forslag 4: **Gard Sandaker-Nielsen** fremmet følgende endringsforslag til rammeplan for kirkelig undervisning og læring, 0-5 år

Dåpens teologi er grunnleggende i kirken. I dåpen tar vi imot Guds nåde, slik som et barn tar imot omsorg fra sine nærmeste. Slik er de minste barna et forbilde for tro.

I begynnelsen av livet trenger barn god tilknytning til omsorgspersonene sine.

Kirkelig undervisning og læring for 0–5-åringene skal bidra til å bygge tillit og tilknytning til de nærmeste og til Gud. Arbeidet skal bidra til å styrke relasjonen mellom barnet og deres foresatte. Kirken skal oppmuntre foresatte i deres omsorgs- og oppdragelsesrolle, som det også vises til i dåpsløftet.

Barn lærer i sine relasjoner og i lek. Her utvikles språk og forståelse av verden. De lever i den tro og livsverden som de voksne rundt dem viser. I leken får de rom for å utforske sin egen spiritualitet. Hjemme og i kirken skal barna få møte omsorg, sanger, fortellinger og ritualer som viser hvem Gud er og hva det kristne livet er. I kirken får de leke og undre seg sammen med andre. Barna skal oppleve at det er naturlig å bruke språk og begreper om Gud og det kristne livet. Kirken skal oppfordre voksne til å ta del i trospraksiser sammen med barna, både i kirken og hjemme. Slik kan voksne støtte barnas utforskning av deres spiritualitet, og barnas undring kan bidra til læring også for voksne.

Samiske kulturuttrykk, trosuttrykk og livsanskuelse er en del av innhold og praksiser i undervisning for barn i alle menigheter. Samiske språk bør være med også der hvor samisk ikke er hovedspråk. Lokal plan konkretiserer dette innholdet. Eksempler er bruk av samiske sanger i babysang, samiskspråklige elementer i familiegudstjenester, bruk av samiske kunstuttrykk og håndarbeid med teknikker, materialer og symbolbruk inspirert av samiske tradisjoner.

Aktiviteter for aldersgruppen 0–5

Alle dømte og interesserte barn og deres foresatte bør inviteres til minst tre forskjellige tilbud mens barna er i denne aldersgruppen. Kirken skal invitere aktivt til dåp.

Aktivitetene bygges opp rundt fellesskap, lek, fortelling og sang. Ritualer og rutiner hører med. Barna får ta i bruk mange sanser i formidlingen. Universell utforming og individuell tilrettelegging er en forutsetning for likeverdig deltakelse. God og trygg kontakt med både voksne og jevnaldrende er viktig.

Flere typer aktiviteter for 0–5-åringene er samlingspunkter for foresatte og barn sammen. Det gjelder for eksempel babysang og småbarnssang, hvor læring kan skje i samspillet mellom barnet og omsorgspersonene. I andre typer aktiviteter, særlig i aldersgruppen 3–5, kan gruppedynamikken blant de jevnaldrende styrkes av at foresatte ikke er til stede. Da kan barn og **foresatte voksne** ha hver sin samling. Dette gjelder også søndagsskole under gudstjenesten. En tredje type aktiviteter er der hvor de foresatte er primære mottakere, slik som dåpssamtale og foreldreveiledningskurs. Uansett hvilken rolle foresatte har i selve **undervisningslærings situasjonen**, skal de som har ansvar for **læringsaktiviteten undervisningen**, alltid anerkjenne at barnets læringsprosesser skjer i samspill med familien.

Bibel, tekst og tolkning

For at barna skal lære om Bibelen, kan kirken invitere dem til å:

- sanse, leve seg inn i og undre seg over bibelfortellinger.
- delta i kreative former for formidling av bibelfortellinger.
- bli sunget for, og synge selv, sanger om bibelfortellinger og bibelske temaer.
- bearbeide erfaringer av fortellingene gjennom lek.
- delta i **språkstimulerende og filosofiske** samtaler om fortellingene.
- samtale om hva det betyr at Gud er vår skaper og at vi er Guds barn.
- samtale om Jesus

Sentrale temaer og utvalgs kriterier:

- Bibeltekster som kan tematisere trygghet og tilhørighet
- Bibelfortellinger som gir en grunnleggende forståelse av hva Jesus gjorde og gjør
- Høytidsfortellinger, med vekt på Jesu fødsel og Jesu oppstandelse fra de døde
- Bibeltekster om Gud som skaper
- Lignelser om etiske problemstillinger og dilemmaer

Strategier for å utvikle barnas tolkningskompetanse:

- Fortellingene presenteres som enkeltfortellinger. Det vises til at de er hentet fra Bibelen, kirkens hellige bok. Høytidsfortellingene presenteres som fortellingene som hører sammen med kirkens høytider.

- **Bibelformidlingsarbeidet støtter opp om barnas begrepslæring og generelle språkutvikling. Barna får høre fortellingene på sitt eget språk, enten norske / samiske språk eller minoritetsspråk.**
- Sang og musikk brukes aktivt i bibelarbeidet, for eksempel i form av barnekor.

Kirkens kultur og tradisjon

For at barna skal lære om kirkens kultur og tradisjon, kan kirken invitere dem til å:

- bli sunget for i nære relasjoner, hjemme, i babysang og småbarnssang.
- bruke musikk som arena for lek og fellesskap, i babysang, småbarnssang og barnekor.
- synge salmer og sanger om høytidene, om at Gud har skapt og fortsatt skaper, og om hva Jesus gjorde og gjør.
- utforske og bli trygg i kirkerommet.
- erfare hvordan gjenstander i kirkerommet brukes.
- observere og samtale om kirkekunst og kunst med kristne motiver.
- sanse og leke fortellinger om gudstjenester, dåp, konfirmasjon og bryllup.
- samtale om død, sorg og det å minnes de døde, og delta i enkle minnepraksiser.
- delta i høytidsvandring eller tilsvarende tradisjoner.
- feire høytidene hjemme.
- bli kjent med fortellinger om kristne barn i andre deler av verden.

Kristen tro i praksis

For at barna skal lære om kristen tro i praksis, kan kirken invitere dem til å:

- leke.
- ~~være sammen.~~
- delta i ulike former for bønn.
- **be øve på** felles bønnen ved innledning og avslutning av samlinger, for eksempel bønnen om velsignelse.
- delta i gudstjenester ved å leke, synge, lytte, herme og bevege seg.
- delta i nattverd og dåpspåminnelse.
- synge, musisere og lytte til sang, joik og annen musikk i babysang, barnekor og lignende.
- arbeide med temaer som vennskap, kjærlighet og rettferdighet.
- utforske fortellinger og handlemåter som viser empati og nestekjærlighet.
- **øve på å dele, få, si takk**, trøste og vise omsorg.
- sanse kirkerommet som et hellig sted, for eksempel gjennom babysang, gudstjenester, sansevandringer, høytidsvandring og åpen kirke.
- be morgenbønn, bordbønn og kveldsbønn hjemme.
- ~~dele eller delta på andre måter, sammen med familien, i diakoni og misjon.~~

Foresatte, faddere og annen familie

Hjemmet er en viktig arena for formidling av tro, og et sted hvor barna kan erfare hvordan tro leves i hverdag og høytid. Derfor er samarbeidet med hjem og faddere viktig. Foresatte, faddere og familie, for eksempel søsken og besteforeldre, inkluderes i lokale planer. Menigheten kan:

- invitere til dåpssamtale, babysang og andre typer samlinger for barn og voksne sammen.
- gjøre noen av aktivitetene til møtepunkter på tvers av generasjoner.

- invitere foresatte og andre familiemedlemmer i flere generasjoner til arrangementer der barnekoret synger.
- minne foresatte og faddere om løftet de gir i dåpen.
- inspirere til å etablere tradisjoner i forbindelse med dåpsdag.
- foreslå hvordan barn og foresatte kan feire høytidene hjemme.
- dele ut litteratur, sanghefter, aktivitetsmateriell og andre ressurser som kan brukes hjemme, på flere aktuelle språk.
- oppfordre foresatte til å ta i bruk kristne praksiser hjemme, slik som aftenbønn og bordbønn.
- invitere til temasamlinger om foreldre- og besteforeldreroller, eventuelt andre omsorgsroller.

Forslag 5: **Gard Sandaker-Nielsen** fremmet følgende endringsforslag til rammeplan for kirkelig undervisning og læring, konfirmasjon

Konfirmanter kommer til kirken med ulik erfaring, bakgrunn og motivasjon. **Som skapt i Guds bilde, med ukrenkelig verdi, skal konfirmanter få erfare at kirken tilbyr trygge rom som har plass til alle.** I konfirmasjonstiden blir de invitert til å utforske hva troen betyr for dem selv og for fellesskapet, blant annet ved å delta aktivt i praksiser og fellesskap, og ved å reflektere og undre seg sammen med andre. Konfirmanter møter evangeliet om Jesus og opplever kristen tro og kirkens tradisjoner, og slik blir de kjent med et kristent språk for å tolke livet. **Et uttalt mål for konfirmasjonstiden er å la konfirmanter tolke livene sine i lys av kristen tro, slik at evangeliet kan gi mening inn i livene deres. I en tid hvor indre konflikter kan være mange og store, bør kirken og trosfellesskapet være en tydelig og inkluderende håpsbærer som gir retning og mening for livet.**

Gjennom konfirmasjonstiden skal konfirmanter oppleve både bredde og fordypning i undervisning og læring om kristen tro. Konfirmasjon har en lang tradisjon i Den norske kirke. Ordet konfirmasjon (*confirmare*) viser til Guds løfter ved dåpen, og at konfirmanter kan få styrke sin kristne tro, sin kunnskap om troen og sin plass i troens fellesskap.

Rammer for konfirmasjonstiden

- Menighetene inviterer til konfirmasjon det året ungdommene fyller 14 år, og konfirmasjonstiden avsluttes vanligvis det året konfirmanter fyller 15 år.
- Konfirmasjonstiden omfatter normalt 60 timer fordelt over åtte måneder, og avsluttes med konfirmasjonsgudstjenesten.
- Konfirmasjonstiden inneholder minimum åtte møtepunkt med menighetens fellesskap. Minst fem av dem er gudstjenester. Dette inngår i omfanget på 60 timer.
- Konfirmanterleir er en viktig samværsform som bør prioriteres i lokal plan for konfirmasjonstiden. Barne- og ungdomsorganisasjoner er naturlige samarbeidspartnere for leir. Inntil åtte timer pr leirdøgn inngår i timetallet. Disse timene skal ikke utgjøre mer enn 60 % av konfirmasjonstidens totale omfang.
- Alle som ønsker det, er velkommen til å delta i konfirmasjonsarbeidet. Dåp er en forutsetning for å delta i den avsluttende forbønns-gudstjenesten. Konfirmanter som ikke er døpt, får tilbud om dåp.

- Deltakere som har behov for tilrettelegging, skal få dette. **Dette skal framkomme tydelig av invitasjonsmateriell og det skal være enkelt å finne fram til hva slags tilrettelegging menigheten tilbyr.**
- Samiske kulturuttrykk, trosuttrykk og livsanskuelse er en del av innhold og praksiser i konfirmasjonstiden i alle menigheter. Samiske språk bør være med også der hvor samisk ikke er hovedspråk. Eksempler er bruk av samiske salmer, samlinger og samtaler rundt et bål eller i en lavvo, fast bruk av velsignelsen på et samisk språk som liturgisk avslutning på konfirmantsamlinger, og bruk av bibeltekster som aktualiserer et samisk natursyn. **Dersom det er konfirmanter med annen minoritetsbakgrunn bør man også tilrettelegge for det.**
- I menigheter hvor samisk språk er en del av dagliglivet, skal det, så langt det lar seg gjøre, være mulig å gjennomføre hele konfirmasjonstiden på samisk.
- Samisk kirkeråd arrangerer årlig en samisk konfirmantleir som er tilgjengelig for alle konfirmanter med samisk tilhørighet. Menighetene skal gi alle konfirmanter informasjon om denne.
- Universell utforming og individuell tilrettelegging er en forutsetning for likeverdig deltakelse. Døvekirken arrangerer nasjonal tegnspråklig konfirmantleir. **(flyttes fram til punktet om tilrettelegging)**
- Konfirmantene får gode muligheter for å medvirke i å utforme og evaluere aktiviteter og temaer.

Bibel, tekst og tolkning

For at konfirmantene skal lære om Bibelen, kan kirken invitere dem til å:

- oppleve, og arbeide fortolkende med, mange ulike bibelfortellinger.
- finne fram i Bibelen i bokform og på nett.
- **øve på få erfaring med ulike** metoder for å lese og tolke Bibelen.
- lete etter sammenhenger og helhet i Bibelen som tekstsamling, særlig mellom fortellinger om skapelse, syndefall, frelse og gjenopprettelse.
- lete etter tilknytningspunkter mellom bibeltekster og dagens samfunn eller egne erfaringer.
- delta i forberedelse av prekenes og andakter.
- reflektere over regler, normer og verdier i Bibelen og hvordan disse kommer til uttrykk i vårt samfunn, slik som De ti bud, den gyldne regel, det dobbelte kjærlighetsbudet og Herrens bønn.
- bli kjent med fortellinger om hvordan Bibelen former menneskers liv og tro.
- uttrykke seg kreativt om tro, håp og livstolkning, i møte med bibelske, liturgiske og andre tekster.
- utøve kildekritikk i møte med **kunstig intelligens, og** forskjellige kristne strømninger på nett og sosiale medier.

Sentrale temaer og utvalgsriterier:

- Bibeltekster som ligger til grunn for hvordan kristen tro og evangeliet forstås i dag.
- Bibeltekster som er i bruk i gudstjenestens liturgi.
- Bibeltekster som er eksempler på ulike sjangere og epoker.
- Bibeltekster som berører konfirmantenes eksistensielle spørsmål, **for eksempel spørsmål om identitet, sorg, tap og meningen med livet.**

- Profetiske og etiske bibeltekster om kamp for rettferdighet og vern om skaperverket.

Strategier for å utvikle konfirmantenes tolkningskompetanse:

- Konfirmantene skal få mulighet til å bli godt kjent med fortellingen om Jesu liv, død og oppstandelse, dens sentrale rolle i kristen tro, og hva den kan bety for dem.
- Konfirmantenes egne liv og erfaringer brukes som viktige tilnæringspunkter til tolkningsarbeidet. Deres rolle som aktive deltakere i arbeidet med fortolkning anerkjennes, veiledes og styrkes.
- Evne til kritisk tenkning anerkjennes og styrkes som en viktig del av fortolkningen. Forholdet mellom sannhet, historisitet og kilder til kunnskap kan drøftes.
- Kunnskaper og ferdigheter som konfirmantene har med seg, for eksempel fra hjem og skole, aktiveres på meningsfulle måter.

Kirkens kultur og tradisjon

For at konfirmantene skal lære om kirkens kultur og tradisjon, kan kirken invitere dem til å:

- delta aktivt og reflekterende i tradisjoner knyttet til gudstjenester, høytider, faste, pilegrimsvandring, bønnepraksiser, ritualer og lokale tradisjoner.
- utforske kristne symboler, særlig med utgangspunkt i lokal kirkekunst og samisk kristenliv, og kirkeårets liturgiske farger.
- synge salmer og sanger fra ulike tradisjoner, og utforske ulike kirkemusikalske uttrykk.
- bidra med egne skapende uttrykk i konfirmantsamlinger eller gudstjenester.
- gjøre seg kjent med lokale kirkebygg og deres historie.
- lete etter og reflektere over sammenhenger mellom lokal kirkehistorie og nasjonale og globale utviklingstrekk i kirke og samfunn, for eksempel med tanke på kristningstid, lovverk, reformasjon, lekmannsbevegelse, nasjonsbygging og fornorskning, velferdssamfunn og byutvikling.
- møte flere ulike kristne tradisjoner fra kulturer i Norge og i verden, også urfolks- og minoritetskulturer, med særlig vekt på samiske trosuttrykk og samisk livsanskuelse.

Kristen tro i praksis

For at konfirmantene skal lære om kristen tro i praksis, kan kirken invitere dem til å:

- delta flere ganger og over tid i ulike trospraksiser.
- delta aktivt i gudstjenester, andre liturgiske samlinger og ritualer, og utforske og bli kjent med gudstjenestens liturgi og oppbygning.
- øve på Vår Far, trosbekjennelsen, andre tekster og bibelsteder, på sine språk.
- synge salmer og sanger.
- be på ulike måter **og med ulike uttrykk**.

- delta i diakonale praksiser, bidra i Fasteaksjonen og finne egne uttrykk for nestekjærlighet, kamp for rettferdighet og vern om skaperverket.
- **høre om bli kjent med** menighetens misjonsprosjekt.
- delta i fellesskapsbyggende aktiviteter.
- oppleve menighetens og samarbeidsorganisasjonenes ungdomsarbeid.
- samtale om kristen tro, og utforske sammenhenger mellom ulike deler av teologien, for eksempel treenighet, skapertro, forvalteransvar, menneskesyn, det dobbelte kjærlighetsbud, synd, nåde og forsoning.
- stille eksistensielle spørsmål, lete etter svar i kristne kilder til livstolkning og livsmestring, tenke kritisk, og sette ord på egen tro og tvil.
- **samtale om identitet og selvbilde, kropp og seksualitet, i lys av et kristent menneskesyn, tro og livstolkning.**
- reflektere over temaer som **identitet**, vennskap og **relasjoner, kropp, seksualitet, samliv**, livsglede, psykisk helse og rus, i lys av kristen tro og livstolkning.
- reflektere over etiske problemstillinger og om vårt individuelle og felles ansvar for skaperverket og medmennesker.
- utforske medansvar, lederskap, **demokrati** og arbeid i kirken.

Foresatte og faddere

Foresatte og faddere inkluderes i lokale planer. Menigheten kan:

- sørge for god informasjon og tett dialog med foresatte, blant annet for å sikre at den enkeltes behov for tilrettelegging blir ivaretatt.
- oppfordre foresatte og faddere til å være frivillige på kirkens aktiviteter, og delta på de gudstjenestene konfirmanten er med på.
- gi konfirmantene oppgaver som gjøres i samarbeid med familie og faddere.
- oppfordre foresatte og faddere til å samtale videre med konfirmanten om temaer som er tatt opp i undervisningen.
- ha parallell undervisning for voksne med tilsvarende temaer som konfirmantenes.
- bidra til at konfirmasjonsdagen blir en høytidsdag for hele familien og fadderne.

Forslag 6: **Gard Sandaker-Nielsen** fremmet følgende endringsforslag til rammeplan for kirkelig undervisning og læring, 6-12 år

Barn i alderen 6–12 år leker, lærer og skaper. De utforsker nye måter å være sammen på, og oppdager stadig større deler av verden. De er nysgjerrige på kunnskap, og undrer seg, også der svar er vanskelig å finne. Slik lærer de. I kirken skal barna få erfare at det er lov å stille alle slags spørsmål og reflektere over dem.

6–12-åringene trenger gode forbilder i tro og liv. Det kan de finne hjemme, i kirkens fellesskap og når de lærer om personer i Bibelen og om personer som har formet kirken lokalt og globalt.

Kirkens aktiviteter skal bygge vennskap og inkluderende fellesskap, skape opplevelser av mestring og la barna utvikle sine interesser og uttrykksformer. Lokale planer legger til rette for kontinuitet inn i ungdomsarbeidet. Gjennom aktiv

medvirkning kan de oppleve seg sett og hørt, og slik styrkes deres tilhørighet i menighetsfellesskapet. Kirken skal ivareta barns rett til å utøve sin tro.

Samiske kulturuttrykk, trosuttrykk og livsanskuelse er en del av innhold og praksiser i undervisning for barn i alle menigheter. Samiske språk bør være med også der hvor samisk ikke er hovedspråk. Lokal plan konkretiserer dette innholdet. Eksempler er markering av 6. februar, bruk av samiske salmer i barnekoret, innøving av Fadervår på et samisk språk, og samlinger og samtaler rundt et bål eller i en lavvo.

Aktiviteter for aldersgruppen 6–12

Alle døpte og interesserte barn bør inviteres til et inkluderende opplegg på tvers av interesser og funksjonsevne minst annethvert år. Universell utforming og individuell tilrettelegging er en forutsetning for likeverdig deltakelse.

Aktiviteter som skjer ukentlig til månedlig, bør være en grunnleggende del av tilbudet til aldersgruppen. Eksempler er aktiviteter i SFO-tid, etter skoletid eller barnekor. Fellesskap og lek har en sentral plass i slike aktiviteter. Enkeltprosjekter gir rom for involvering i planlegging og gjennomføring av menighetens hovedgudstjeneste. Eksempler på dette er leir, Tårnagenthelg og Lys våken.

Noen av aktivitetene bør være møteplasser på tvers av generasjoner. **Større Eldre** barn kan inviteres som medhjelpere på aktiviteter for yngre barn.

Bibel, tekst og tolkning

For at barna skal lære om Bibelen, kan kirken invitere dem til å:

- bli kjent med **og** undre seg over **og arbeide med** et bredt utvalg bibelfortellinger.
- erfare at Bibelen finnes på mange språk, og brukes av mennesker over hele verden.
- utforske Bibelen som en samling av forskjellige tekster.
- utforske Bibelen som en stor fortelling fra skapelse til nyskapelse.
- identifisere styrker og svakheter ved Bibelens helter, både kvinner og menn.
- reflektere over hvordan trekk ved dagens samfunn har røtter i Bibelen.
- finne, og øve på, bibelord som formidler håp.

Sentrale temaer og utvalgsriterier:

Bibeltekstene skal til sammen presentere et mangfoldig persongalleri fra både Det gamle og Det nye testamentet. Det kan gjelde både sentrale og mer ukjente personer i bibelhistorien, helter og skurker, personer som mislykkes og reises opp, og som kan være forbilder for barnas tro og liv. Samiske språk er en sentral del av språkmangfoldet som skal erfares. Utvalget består også av:

Bibelfortellinger som gir en bred forståelse av hvem Jesus er

- Høytidsfortellinger (jul, påske og pinse). Påskefortellingen bør vektlegges som en helhetlig fortelling.
- Bibeltekster som tar opp kamp for rettferdighet og vern om skaperverket
- Bibeltekster som berører barnas eksistensielle spørsmål
- Fortellinger som har potensial til å gi motstand og kritisk refleksjon

Strategier for å utvikle barnas tolkningskompetanse:

- Barna får gode muligheter til å undre seg og bearbeide sine inntrykk av fortellingene og tekstene, og finne egne tilknytningspunkter til dem.
- Bibelen presenteres som en kilde til mening og tro for mange mennesker.
- Barna får lære om kjennetegn på Det gamle og Det nye testamentet og bibelske sjangre som evangeliene, brevlitteraturen og de poetiske bøkene.
- Barna får utforske de sporene Bibelen har satt i dagens samfunn og kirkeliv.

Kirkens kultur og tradisjon

For at barna skal lære om kirkens kultur og tradisjon, kan kirken invitere dem til å:

- utforske kristne symboler, særlig med utgangspunkt i lokal kirkekunst og samisk kristenliv, og kirkeårets liturgiske farger.
- oppleve, og selv ta del i, skapende og kulturelle aktiviteter i kirkens regi.
- syng salmer og sanger, og utforske og oppleve et mangfold av stiler, epoker og språk som finnes i salmeboka.
- delta i pilegrimsvandring eller andre aktiviteter i naturen.
- utforske samiske trosuttrykk og fortellinger, og markere samiske merkedager.
- utforske kirkebygningen og kirkegården, også i et historisk perspektiv.
- observere og fortolke kunst som formidler bibeltekster, også fra kirker i lokalmiljøet.
- sammenligne lokale kirker og lokal kirkekunst med kirker og kunstuttrykk fra andre deler av landet og verden.
- møte fortellinger om personer som har hatt betydning for kirken, lokalt og globalt, også i et diakonalt perspektiv.

Lokale kulturuttrykk og trosuttrykk kan fungere som et utgangspunkt for å vise at kirken er lokal, nasjonal, global og mangfoldig. Menighetens samarbeidspartnere i andre deler av verden, for eksempel via misjonsorganisasjoner, kan fungere som kilde til eksempler på andre kristne kulturuttrykk. Samisk kristenliv er en del av det nasjonale mangfoldet. Andre kulturuttrykk og tradisjoner som viser til et mangfold i trosuttrykk i Norge, slik som kvenske, skogfinske og andre minoritetskulturer, bør inkluderes.

Kristen tro i praksis

For at barna skal lære om kristen tro i praksis, kan kirken invitere dem til å:

- delta aktivt i menighetens gudstjenester, også i forberedelsene.

- **øve på bli kjent med og** be Vår Far, trosbekjennelsen og andre sentrale liturgiske tekster.
- ta del i forskjellige liturgier, salmesang og musikalske uttrykk, og i fortolkende arbeid med liturgiske tekster.
- reflektere og undre seg over hvordan kristen tro kommer til uttrykk i sakramentene dåp og nattverd.
- samtale om tro, og jobbe med å finne et språk for egen tro.
- be på ulike måter.
- delta i lokale høytidstradisjoner.
- bruke kirkeårskalendere med de liturgiske fargene, og gjøre kirkeårsrelaterte aktiviteter, for eksempel til advent, faste og påske, i kirken og hjemme.
- delta i diakonale handlinger, lokalt og globalt, og være med på å utfordre andre.
- reflektere over relevante etiske problemstillinger i lys av kristen etikk, kristent menneskesyn, idealer om et inkluderende fellesskap og vern om skaperverket.
- reflektere over livet og døden, hvordan dette kommer til uttrykk i begravelsesritualet, og hva ritualet kan bety for etterlattes sorg og håp.

Foresatte og faddere

Hjemmet er en viktig arena for formidling av tro, og et sted hvor barna erfarer levd tro. Derfor er samarbeidet med hjem og faddere viktig. Foresatte, familie og faddere inkluderes i lokale planer. Menigheten kan:

- gjøre noen av aktivitetene til en del av møtepunkter på tvers av generasjoner.
- gi deltakerne diakonale utfordringer som de må løse i samarbeid med familie og faddere.
- dele ut litteratur, sanghefter, aktivitetsmateriell og andre ressurser som kan leses eller tas i bruk hjemme.
- oppfordre foresatte til å ta i bruk kristne praksiser hjemme, slik som aftenbønn og bordbønn, og samtale om tro.
- invitere til foresatte- og faddersamlinger i tilknytning til aktivitetene for barn, med overlappende temaer og innhold.

Forslag 7: **Gard Sandaker-Nielsen** fremmet følgende endringsforslag til rammeplan for kirkelig undervisning og læring, 13-19 år

Bibel, tekst og tolkning

For at ungdommene skal lære om Bibelen, kan kirken invitere dem til å:

- finne fram i Bibelen i bokform og på nett.
- **øve på bli kjent med ulike** metoder for å lese og tolke Bibelen.
- delta i forberedelse av prekener og andakter, og eventuelt holde dem selv.
- uttrykke seg på kreative måter, der de kan bruke egne liv og erfaringer i arbeidet med bibeltekstene.
- reflektere over hvordan trekk ved dagens samfunn har røtter i Bibelen.

- lete etter spor av Bibelen i populærkulturen.
- sammenligne kristne og jødiske, eventuelt også islamske, fortolkninger av fortellinger.
- diskutere Bibelens troverdighet som kilde til historisk kunnskap.
- diskutere Bibelens rolle som grunnlag for kristen tro, sannhet og verdier.

Sentrale temaer og utvalgsriterier:

- Bibelens fortelling fra skapelse til nyskapelse
- Bibeltekster om Jesu lære, liv, død og oppstandelse
- Bibelfortellinger om personer som var utstøtt og marginalisert
- Bibeltekster som berører ungdommenes eksistensielle spørsmål
- Profetiske og etiske bibeltekster om kamp for rettferdighet og vern om skaperverket
- Tekster som utfordrer gudsbildene våre og åpner for reaksjoner og kritisk refleksjon
- Eksempler på tekster som er utfordrende å oversette til norsk og samiske språk
- Tekster som kan tematisere samisk livsanskuelse og natursyn

Strategier for å utvikle ungdommenes tolkningskompetanse:

- Ungdommenes liv og erfaringer brukes som utgangspunkt for tolkning.
- Samisk livsanskuelse, natursyn og spiritualitet settes i sammenheng med bruk av tekstene.
- Evne til kritisk tenkning anerkjennes og styrkes som en viktig del av fortolkningen. Forholdet mellom sannhet, historisitet og kilder til kunnskap drøftes.
- Kunnskapene og ferdighetene som ungdommene har med seg, for eksempel fra hjem og skole, aktiveres på meningsfulle måter.

Forslag 8: **Laila Terese Alendal og Eli Augestad Vikdal** fremmet følgende endringsforslag til vedlegg 1 Oversendelsesbrev, rammeplaner og veiledende lister:

S. 4:

Videre fagutvikling

Arbeidet med rammeplanene og de veiledende listene har som sagt vært et stort stykke fagutvikling. Det danner grunnlag for fortsatt fornyelse. Rammeplanene og de veiledende listene vil føre til behov for videre fagutvikling, særlig av ressursmateriell. Vi ser særlig behov for at Kirkerådet arbeider med en strategisk satsing for bruk av bibelfortellinger, kristne sanger og praksiser i familie og hjem, blant annet i form av materiell som deles ut eller sendes til foreldre.

Andre eksempler er:

- Metodikk og materiell for satsing på faddere

- Bibelfortelling: metodisk veiledning
- Bibeltekster som inngår i de veiledende listene
- Bruk av bibelfortelling for voksne
- Kirkelig undervisning og læring for og om mennesker med funksjonsnedsettelse, med vekt på bibeltekster om helbredelse, Jesu møter med mennesker med funksjonsnedsettelse
- Katekisme for unge voksne
- Guidet gudstjeneste / liturgiveiledning
- Bruk av kirkerommet, kirkebygget og gravplassen
- Salmeopplegg for ulike aldersgrupper
- Samisk bruk av bibeltekster, **natursyn og livsanskuelse, samisk spiritualitet**

(Kommentar:

«Samisk spiritualitet». Kva er det for noko? Er det ikkje Bibelen, Guds ord, vi skal formidle i kirka?)

- Trospraksiser i kirkelig undervisning og læring
- Ulike livsfaser (voksne) i kirkelig undervisning og læring. Strategier i møte med mennesker som opplever store endringer i livet.

Skrivegruppens medlemmer vil gjerne bistå i et videre arbeid med å identifisere behov for flere konkrete satsingsområder for videre fagutvikling, basert på de drøftingene vi har hatt i møtene våre.

Forslag 9: **Laila Terese Alendal og Eli Augestad Vikdal** fremmet følgende endringsforslag til vedlegg 3 Veiledende lister, salmer:

S.2:

Anbefalte salmer 6–12 år

Tilleggsforslag:

S. 1:

Anbefalte salmer 0–5 år

- **Nå tenner vi det første lys**
- **Tenn lys**
- **Et barn er født Betlehem.**

S. 2:

Anbefalte salmer 6–12 år

- **Nå tenner vi det første lys**
- **Tenn lys**

S. 3:

Anbefalte salmer konfirmasjonstiden og 13–19 år

- **En stjerne skinner i natt**
- **Hosianna Davids sønn.**

Forslag 10: **Laila Terese Alendal og Eli Augestad Vikdal** fremmet følgende endringsforslag til vedlegg 4, veiledende lister, bibeltekster:

Anbefalte tekster for konfirmantene

- **I konfirmanttiden bør konfirmantene bli kjent med Martin Luther og Luthers lille katekisme,**
- **Hans Nielsen Hauge**
- **Lars Levi Læstadius.**

Forslag 11: **Laila Terese Alendal og Eli Augestad Vikdal** fremmet følgende endringsforslag til vedlegg 4, veiledende lister, bibeltekster:

s. 2

Tekster fra Nye testamentet:

Anbefalte tekster for 13 – 19 år

- **1 korinterne 15, som dreier seg om: Oppstandelsen og vitnene – vitneutsagn**

Påske:

- **Johannes 14,6: «Jesus sier til ham: Jeg er veien og sannheten og livet. Ingen kommer til Faderen uten ved meg.»**

s.2

Tekster fra Nye testamentet:

- **1 korinterne 15, som dreier seg om: Oppstandelsen og vitnene – vitneutsagn**

Påske:

- **Johannes 14,6: «Jesus sier til ham: Jeg er veien og sannheten og livet. Ingen kommer til Faderen uten ved meg.»**
- **Johannes 14:12-14: «Sannelig, sannelig sier jeg dere: Den som tror på meg, han skal også gjøre de gjerningene jeg gjør. Og han skal gjøre større gjerninger enn disse, for jeg går til min Far. Og hva som helst dere ber om i mitt navn, det skal jeg gjøre, for at Faderen skal bli herliggjort i Sønnen. Om dere ber meg om noe i mitt navn, så skal jeg gjøre det!»**

Forslag 12: **Laila Terese Alendal og Eli Augestad Vikdal** fremmet følgende endringsforslag

Alle skal få kjennskap og kunnskap til kirken de tilhører, inkludert kirkens tradisjon og historie.

Forslag 13: **Laila Terese Alendal** fremmet følgende endringsforslag til felles innledning til rammeplanene:

Rammeplanene for kirkelig undervisning og læring forholder seg til Plan for kirkelig undervisning og læring – Overordnet del (PFKUL-OD), og har som funksjon å konkretisere innholdet og gi retning for utforming av lokale planer for forskjellige aldersgrupper (PFKUL- OD, s. 13).
 Rammeplanene presenterer prinsipper for aktivitetstilbudet for hver aldersgruppe, som menigheten skal bruke som retningsgivende i arbeidet med å utforme og videreutvikle aktiviteter i sin lokale plan for kirkelig undervisning og læring. De konkretiserer punkter i de tre innholdselementene Bibel, tekst og tolkning, Kirkens kultur og tradisjon, og Kristen tro i praksis.
 De lokale planene skal sikre at det er en kontinuitet mellom de ulike aldersgruppene.

s. 1

Tilleggsforslag:

Kirken

- **Utvalgte epoker og personer fra kirkehistorien som f.eks. Martin Luther, Hans Nielsen Hauge og Lars Levi Læstadius og fremveksten av frivillige organisasjoner.**
- **Kirkens gudstjeneste og ritualer.**
- **Kirkens arkitektur og symboler.**
- **Kirkekunst, kultur og musikk.**
- **Kirkens omsorgstjeneste.**

Forslag 14: **Laila Terese Alendal og Eli Augestad Vikdal** fremmet følgende endringsforslag til vedlegg 7 Veiledende lister, praksisformer:

Ny tekst er skrevet med fet skrift.

Tilleggsforslag:

Anbefalte praksisformer 6-12 år

Aktivitet	Beskrivelse
Alpha-Ung	<p>En samling består gjerne av måltid, lek, undervisning og samtale. Undervisningen tar gjestene gjennom sentrale temaer innen kristen tro. og er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er livet mer enn dette? • Hvem er Jesus? • Hvorfor døde Jesus? • Hvordan kan tro? • Hvorfor og hvordan kan jeg be? • Hvorfor og hvordan skal jeg lese Bibelen?

Anbefalte praksisformer konfirmasjonstiden

Aktivitet	Beskrivelse
------------------	--------------------

Alpha-kurs	<p>En samling består gjerne av måltid, undervisning og samtale. Undervisningen tar gjestene gjennom sentrale temaer innen kristen tro. De 15 teamene har vært mer eller mindre uforandret siden etableringen av Alphakurset, og er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er livet mer enn dette? • Hvem er Jesus? • Hvorfor døde Jesus? • Hvordan kan tro? • Hvorfor og hvordan kan jeg be? • Hvorfor og hvordan skal jeg lese Bibelen? • Hvordan leder Gud oss? • Hvem er Den Hellige Ånd? • Hva gjør Den Hellige Ånd? • Hvordan blir man fylt av Den Hellige Ånd? • Hvordan kan jeg gjøre det beste ut av resten av livet mitt? • Hvordan kan jeg stå i mot det onde? • Hvorfor og hvordan skal vi fortelle til andre? • Helbreder Gud i dag? • Hva med kirken og menigheten?
-------------------	--

Anbefalte praksisformer 13-19 år

Aktivitet	Beskrivelse
Alpha-kurs	<p>En samling består gjerne av måltid, undervisning og samtale. Undervisningen tar gjestene gjennom sentrale temaer innen kristen tro. De 15 teamene har vært mer eller mindre uforandret siden etableringen av Alphakurset, og er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er livet mer enn dette? • Hvem er Jesus? • Hvorfor døde Jesus? • Hvordan kan tro? • Hvorfor og hvordan kan jeg be? • Hvorfor og hvordan skal jeg lese Bibelen? • Hvordan leder Gud oss? • Hvem er Den Hellige Ånd? • Hva gjør Den Hellige Ånd? • Hvordan blir man fylt av Den Hellige Ånd? • Hvordan kan jeg gjøre det beste ut av resten av livet mitt? • Hvordan kan jeg stå i mot det onde? • Hvorfor og hvordan skal vi fortelle til andre?

	<ul style="list-style-type: none"> • Helbreder Gud i dag? • Hva med kirken og menigheten?
Ledertrening (Dette står i skjemaet fra før)	<ul style="list-style-type: none"> - Eget kursopplegg - Oppgaver på konfirmant- og barneleirer - Oppgaver på aktiviteter for yngre barn - Holde egne andakter, dele erfaringer med tro
Alpha-kurs med ledertrening	<ul style="list-style-type: none"> - Samarbeide med f. eks. indremisjonsforbundet, som har ledetreningskurs. Gå sammen ha et lederkurs. På den måten blir ungdommene blir kjent med ulike organisasjoner, og på den måten komme inn i organisasjonsarbeid.
Alpha- inspirasjonssamling	<ul style="list-style-type: none"> - Deling av vitnesbyrd om hva Jesus gjør i menneskers liv. - Bønnesamlinger. - Råd og tips til hvordan man kan holde et best mulig Alphakurs.

Anbefalte praksisformer, unge voksne

Aktivitet	Beskrivelse
Alpha-kurs med ledertrening	<ul style="list-style-type: none"> - Samarbeide med f. eks. indremisjonsforbundet, som har ledetreningskurs. Gå sammen ha et lederkurs. På den måten blir ungdommene blir kjent med ulike organisasjoner, og på den måten komme inn i organisasjonsarbeid. <p>på.</p>

Anbefalte praksisformer, voksne

Aktivitet	Beskrivelse
Alpha-kurs	<p>En samling består gjerne av måltid, undervisning og samtale. Undervisningen tar gjestene gjennom sentrale temaer innen kristen tro. De 15 teamene har vært mer eller mindre uforandret siden etableringen av Alphakurset, og er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er livet mer enn dette? • Hvem er Jesus? • Hvorfor døde Jesus? • Hvordan kan tro? • Hvorfor og hvordan kan jeg be? • Hvorfor og hvordan skal jeg lese Bibelen?

- **Hvordan leder Gud oss?**
- **Hvem er Den Hellige Ånd?**
- **Hva gjør Den Hellige Ånd?**
- **Hvordan blir man fylt av Den Hellige Ånd?**
- **Hvordan kan jeg gjøre det beste ut av resten av livet mitt?**
- **Hvordan kan jeg stå i mot det onde?**
- **Hvorfor og hvordan skal vi fortelle til andre?**
- **Helbreder Gud i dag?**
- **Hva med kirken og menigheten?**

Forslag 15: **Erling Birkedal** fremmet følgende endringsforslag til felles innledning for rammeplanene:

Progresjon

Rammeplanene for de ulike aldersgruppene legger opp til en form for generell progresjon i innhold og arbeidsmåter, som ikke avhenger av at de samme deltakerne deltar over tid. Alle kan delta i kirkelig undervisning og læring, uansett funksjonsevne, tidligere erfaring og kunnskapsnivå. Progresjonen i kirkelig undervisning og læring skal i mindre grad ta hensyn til hva som har vært innhold og temaer i tidligere aldersgrupper, og i større grad ta hensyn til momenter som:

- mestring på egne premisser
- hvordan identitet og tro dannes i den bestemte aldersgruppen
- eksistensielle spørsmål for aldersgruppen
- behovet for henholdsvis fordypning og bredde i undervisning og læring for den aktuelle gruppen som møtes
- **erfaringer og referanser den enkelte har fra ulik religiøs praksis og tenkning, som fra hjem, barnehage, skole og kulturell tilknytning.**

hvilken tolkningskompetanse den enkelte har med seg fra før, herunder evnen til kritisk tenkning

Forslag 16: **Erling Birkedal** fremmet følgende endringsforslag til rammeplan for kirkelig undervisning og læring, 0-5 år, s. 3:

Dåpens teologi er grunnleggende i kirken. I dåpen tar vi imot Guds nåde, slik som et barn tar imot omsorg fra sine nærmeste. Slik er de minste barna et forbilde for tro. **Både døpte og interesserte barn og deres foresatte bør oppleve seg omsluttet av Guds omsorg.**

Forslag 17: **Erling Birkedal** fremmet følgende endringsforslag til rammeplan for kirkelig undervisning og læring, 6-12 år

Aktiviteter for aldersgruppen 6–12

Alle døpte og interesserte barn bør inviteres til et inkluderende opplegg på tvers av interesser og funksjonsevne minst annethvert år. Universell utforming og individuell tilrettelegging er en forutsetning for likeverdig deltakelse.

Aktiviteter som skjer ukentlig til månedlig, bør være en grunnleggende del av tilbudet til aldersgruppen. Eksempler er aktiviteter i SFO-tid, etter skoletid eller barnekor.

Felleskap og lek har en sentral plass i slike aktiviteter. Enkeltprosjekter gir rom for involvering i planlegging og gjennomføring av menighetens hovedgudstjeneste. Eksempler på dette er leir, Tårnagenthelg og Lys våken. Noen av aktivitetene bør være møteplasser på tvers av generasjoner. Større barn kan inviteres som medhjelpere på aktiviteter for yngre barn. **Barne- og ungdomsorganisasjoner kan være viktige samarbeidspartnere, der det lokalt er naturlig.**

Forslag 18: **Erling Birkedal** fremmet følgende endringsforslag til rammeplan for kirkelig undervisning og læring, konfirmasjonstiden

Første avsnitt:

Konfirmanter kommer til kirken med ulik erfaring, bakgrunn og motivasjon. **Ledere gjør seg kjent med konfirmantene, f.eks. gjennom én til én samtale.**

I konfirmasjonstiden blir de invitert til å utforske hva troen betyr for dem selv og for fellesskapet, blant annet ved å delta aktivt i praksiser og fellesskap, og ved å reflektere og undre seg sammen med andre. Konfirmanter møter evangeliet om Jesus og opplever kristen tro og kirkens tradisjoner, og slik blir de kjent med et kristent språk for å tolke livet.

Gjennom konfirmasjonstiden skal konfirmanten oppleve både bredde og fordypning i undervisning og læring om kristen tro. Konfirmasjon har en lang tradisjon i Den norske kirke. Ordet konfirmasjon (confirmare) viser til Guds løfter ved dåpen, og at konfirmanten kan få styrke sin kristne tro, sin kunnskap om troen og sin plass i troens fellesskap.

Rammer for konfirmasjonstiden

- Menighetene inviterer til konfirmasjon det året ungdommene fyller 14 år, og konfirmasjonstiden avsluttes vanligvis det året konfirmanten fyller 15 år.
- Konfirmasjonstiden omfatter normalt 60 timer fordelt over åtte måneder, og avsluttes med konfirmasjonsgudstjenesten.
- Konfirmasjonstiden inneholder minimum åtte møtepunkt med menighetens fellesskap. Minst fem av dem er gudstjenester. Dette inngår i omfanget på 60 timer.
- Konfirmantleir er en viktig samværsform som bør prioriteres i lokal plan for konfirmasjonstiden. Barne- og ungdomsorganisasjoner er naturlige samarbeidspartnere for leir. Inntil åtte timer pr leirdøgn inngår i timetallet. Disse timene skal ikke utgjøre mer enn 60 % av konfirmasjonstidens totale omfang.
- Alle som ønsker det, er velkommen til å delta i konfirmasjonsarbeidet. Dåp er en forutsetning for å delta i den avsluttende forbønns-gudstjenesten. Konfirmanter som ikke er døpt, får tilbud om dåp.
- Deltakere som har behov for tilrettelegging, skal få dette.
- Samiske kulturuttrykk, trosuttrykk og livsanskuelse er en del av innhold og praksiser i konfirmasjonstiden i alle menigheter. Samiske språk bør være med også der hvor samisk ikke er hovedspråk. Eksempler er bruk av samiske

salmer, samlinger og samtaler rundt et bål eller i en lavvo, fast bruk av velsignelsen på et samisk språk som liturgisk avslutning på konfirmantsamlinger, og bruk av bibeltekster som aktualiserer et samisk natursyn.

- I menigheter hvor samisk språk er en del av dagliglivet, skal det, så langt det lar seg gjøre, være mulig å gjennomføre hele konfirmasjonstiden på samisk.
- ~~Samisk kirkeråd arrangerer årlig en samisk konfirmantleir som er tilgjengelig for alle konfirmanter med samisk tilhørighet. Menighetene skal gi alle konfirmanter informasjon om denne.~~

10

11

- Universell utforming og individuell tilrettelegging er en forutsetning for likeverdig deltakelse. ~~Døvekirken arrangerer nasjonal tegnspråklig konfirmantleir.~~
- Konfirmantene får gode muligheter for å medvirke i å utforme og evaluere aktiviteter og temaer.

Forslag 19: **Erling Birkedal** fremmet følgende endringsforslag til rammeplan for kirkelig undervisning og læring, 13-19 år:

Aktiviteter for aldersgruppen 13–19

Fellesskapsbyggende aktiviteter er grunnleggende for tilbudet for aldersgruppen. Eksempler er ungdomskvelder, leirer og turer. Ledertrening og samtalegrupper er viktige tilbud. Fellesskapet skal være åpent for dem som ikke ønsker å bidra like aktivt. Det må finnes tilbud for dem som trenger små og stabile grupper. **Det kan være et eget opplegg for undervisning og læring for dem som ikke er døpt, men søker dåp.** Universell utforming og individuell tilrettelegging er en forutsetning for likeverdig deltakelse.

Forslag 20: **Erling Birkedal** fremmet følgende endringsforslag til rammeplan for kirkelig undervisning og læring, 13-19 år

I gudstjenester og andre samlinger får ungdommer medvirke og øve seg på å ta ansvar. De kan få delta i forberedelser og gjennomføring av aktiviteter for egen eller andre aldersgrupper, for eksempel som ungdomsledere. Demokratiske arenaer, slik som råd og utvalg som skal representere ungdom, er arenaer for læring, ansvar og medvirkning. Barne- og ungdomsorganisasjoner **kan være** viktige samarbeidspartnere **i gjennomføring av ulike aktiviteter og ledertrening.**

Kristen tro i praksis

For at ungdommene skal lære om kristen tro i praksis, kan kirken invitere dem til å:

- oppleve ulike former for forkynnelse og bønn.

- synge salmer og sanger, joike.
- bruke liturgiske elementer til å forme sine egne gudstjenester og samlinger, og slik bli kjent med gudstjenestens oppbygning og liturgi, og nytolke dem.
- delta i fellesskapsbyggende aktiviteter, og bidra på sin måte i fellesskapene.
- engasjere seg i misjonale og/eller diakonale prosjekter i menigheten eller hos samarbeidspartnere.
- stille eksistensielle spørsmål, lete etter svar i kristne kilder til livstolkning og livsmestring, tenke kritisk, og sette ord på egen tro og tvil.
- reflektere over, samtale og uttrykke seg kreativt om sentrale kristne begreper som nåde, tilgivelse og forsoning, og om troens betydning for identitet, tilhørighet, psykisk helse, selvbilde og selvfølelse og hvordan vi forholder oss til mennesker og skaperverk.
- reflektere over sammenhenger mellom tro/livssyn, etikk, verdier og valg, og samtale om temaer som rus, seksualitet og grensesetting.
- vurdere ulike argumenter for og mot Guds eksistens og kristendommens trossystem.
- **reflektere over tro og praksis i ulike religioner og livssyn, sett i relasjon til den kristne tro og praksis**
- delta i dialogiske samtaler med ungdommer som tilhører andre religioner og livssyn.
- delta på demokratiske arenaer, slik som medvirkningsmøter, ungdomsutvalg og kirkevalg.
- delta i ungdomsarbeid i andre menigheter eller i organisasjoner

Forslag 21: **Erling Birkedal** fremmet følgende endringsforslag til rammeplan for kirkelig undervisning og læring, unge voksne

Årene i starten av voksenlivet bærer for mange preg av oppbrudd og en brytningstid, hvor valgene man tar, kan forme resten av livet. Mange flytter hjemmefra i denne fasen. Studievalg, yrkesvalg og etablering kan preges av drømmer, forventninger og tilfeldigheter. Nye fellesskap og vennskap dannes, samtidig som ensomhet kan være en utfordring for flere. Kirken kan tilby fellesskap og et sted å høre til. Universell utforming og individuell tilrettelegging er en forutsetning for likeverdig deltakelse.

Kristen tro skal ikke bare forstås, den skal også gjøres og leves – sammen. I tilbudene for denne aldersgruppen skal kirken møte de unge voksnes nysgjerrighet og behov for autentisitet. Gud gir vekst til troen. Troen og identiteten kan være i endring i lys av nye erfaringer, ideer, kunnskap og relasjoner. **Noen har sannsynligvis erfaring fra systematisk undervisning og læring i kirken, mens andre har liten eller ingen slik erfaring.** Noen opplever at den troen de har med seg fra barndom og ungdom, må bygges opp på nytt. Kirkelig undervisning og læring skal ta slike endringer på alvor, og samtidig representere noe varig og stabilt. Kirken skal bidra til at deltakerne gjenoppdager evangeliet og kan finne en bærekraftig tro. De kan få hjelp til å utdype troen slik at de kan leve med de paradoksene troen innebærer.

Forslag 22: **Erling Birkedal** fremmet følgende tilleggforslag vedtak:

Veiledende bibeltekster, med eksempellister, gjøres tilgjengelig i høringen.

Forslag 23: **Dag Tormod Milje** fremmet følgende endringsforslag til rammeplanene for kirkelig undervisning og læring, unge voksne og voksne:

-Bibel tekst og tolkning:
Etter kulepunkt 5 (begge planer):
-utforske hvordan bibelen utfordrer til bruk av egne talenter og frivillig engasjement i menigheten

Kirkens kultur og tradisjon
Etter kulepunkt 5 Unge voksne, 6 Voksne:
-reflektere over hvordan frivillig engasjement og lekmannsbevegelsen har preget kirken og kristenliv i Norge

-Kristen tro i praksis
Etter kulepunkt 5 Unge voksne og 2 Voksne
-reflektere over kall til frivillig engasjement i menigheten og kirken

Forslag 24: **Karin-Elin Berg** fremmet følgende forslag til høringsspørsmål:

Det har vært foreslått å åpne for en annen og mer kompakt modell for konfirmasjonsundervisningen, for eksempel ved at undervisningen i hovedsak foregår i løpet av en leir. Hva synes høringsinstansen om å åpne for en slik mulighet? Hva må eventuelt rammene være for at en slik modell skal kunne fungere?

Forslag 25: **Oddgeir Sølvfæstensen** fremmet følgende endringsforslag for kirkelig undervisning og læring 0-5 år:

Dåpens teologi er grunnleggende i kirken. I dåpen tar vi imot Guds nåde, slik som et barn tar imot omsorg fra sine nærmeste. Slik er de minste barna et forbilde for tro.

I begynnelsen av livet trenger barn god tilknytning til omsorgspersonene sine. Kirkelig undervisning og læring for 0–5-åringene skal bidra til å bygge tillit og tilknytning til de nærmeste og til Gud. Arbeidet skal bidra til å styrke relasjonen mellom barnet og deres foresatte. Kirken skal oppmuntre foresatte i deres omsorgs og oppdragelsesrolle, som det også vises til i dåpsløftet.

Barn lærer i sine relasjoner og i lek. Her utvikles språk og forståelse av verden. De lever i den tro og livsverden som de voksne rundt dem viser. I leken får de rom for å utforske sin egen **tro spiritualitet**. Hjemme og i kirken skal barna få møte omsorg, sanger, fortellinger og ritualer som viser hvem Gud er og hva det kristne livet er. I kirken får de leke og **lære undre seg** sammen med andre. Barna skal oppleve at det er naturlig å bruke språk og begreper om Gud og det kristne livet. Kirken skal oppfordre voksne til å ta del i trospraksiser sammen med barna, både i kirken og hjemme. Slik kan voksne støtte barnas utforskning av deres spiritualitet, og barnas undring kan bidra til læring også for voksne.

(...)

<p>Bibel, tekst og tolkning</p> <p>For at barna skal lære om Bibelen, kan kirken invitere dem til å:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sanse, bli kjent med, leve seg inn i og undre seg over bibelfortellinger. <p>(...)</p>	
--	--

Forslag 26: **Oddgeir Sølvfæstesen** fremmet følgende endringsforslag til rammeplan for kirkelig undervisning og læring 6-12 år:

<p><i>Ny tekst er markert i fet skrift, strykninger er markert <i>slik</i>.</i></p> <p>(...)</p> <p>Strategier for å utvikle barnas tolkningskompetanse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barna får gode muligheter til å undre seg og bearbeide sine inntrykk av fortellingene og tekstene, og finne egne tilknytningspunkter til dem. • Bibelen presenteres som en kilde til mening og tro for mange mennesker. • Barna får lære om kjennetegn på Det gamle og Det nye testamentet og bibelske sjangre som evangeliene, brevlitteraturen og de poetiske bøkene. • Barna får utforske de sporene Bibelen har satt i dagens samfunn og kirkeliv. 	
--	--

Forslag 27: **Oddgeir Sølvfæstesen** fremmet følgende endringsforslag til rammeplan for kirkelig undervisning og læring 13-19 år:

<p>Ungdomstiden er en brytningstid som for mange handler om å finne tilhørighet, finne ut hvem man er, stå på egne bein og ta valg. Kirken kan være et trygt fellesskap der ungdom får være seg selv, stille spørsmål og bli tatt på alvor. Ungdom bør få være med i et inkluderende og engasjerende miljø, som gir mulighet til å utforske tro og liv på meningsfulle måter. Ungdommene skal få oppleve at erfaringer i deres egne liv blir anerkjent, og at kristen tro og kirkens fellesskap er ressurser i møte med utfordringer. Deres egne tanker, spørsmål og erfaringer er et sentralt utgangspunkt i undervisningen. Ungdommenes selvbylde kan formes av troen på Guds ubetingede kjærlighet. Fortellingene om Jesu liv, død og oppstandelse kan gi mening, håp og retning i ungdommenes liv.</p>	
---	--

Forslag 28: **Oddgeir Sølvfæstesen** fremmet følgende endringsforslag til veiledende lister, bibeltekster:

<p>Unge voksne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jesaja 53 • Efeserne 2:4-10 • Galaterne 5:16-26 • 1 Kor 12 • Apg 6:8-7:60 • Apg 9:1-25 • Apg 17:16-34 	
--	--

Forslag 29: **Tore Christiansen** fremmet følgende forslag:

Ønske om at noen bibeltekster skal presenteres i flere aldersgrupper enn de nå er satt opp for:

6-12 år:
David og Goliat
Noahs ark
Bergprekenen

Konfirmanter:
Bergprekenen

Votering

Forslag 1 ble vedtatt mot 1 stemme.
Forslag 2 ble vedtatt mot 1 stemme.
Forslag 3 ble vedtatt mot 4 stemmer
Forslag 4 ble enstemmig vedtatt.
Forslag 5 ble enstemmig vedtatt.
Forslag 6 ble enstemmig vedtatt.
Forslag 7 ble enstemmig vedtatt.
Forslag 8 ble ikke realitetsbehandlet.
Forslag 9 ble vedtatt mot 2 stemmer
Forslag 10 falt med 5 stemmer.
Forslag 11 falt med 7 stemmer
Forslag 12 ble vedtatt mot 3 stemmer.
Forslag 13 falt med 4 stemmer.
Forslag 14 falt med 3 stemmer.
Forslag 15 ble vedtatt mot 2 stemmer.
Forslag 16 ble vedtatt mot 1 stemme.
Forslag 17 ble enstemmig vedtatt.
Forslag 18 ble vedtatt mot 4 stemmer.
Forslag 19 ble vedtatt mot 6 stemmer.
Forslag 20 ble vedtatt mot 4 stemmer.
Forslag 21 ble vedtatt mot 3 stemmer.
Forslag 22 ble vedtatt mot 1 stemme.
Forslag 23 ble vedtatt mot 2 stemmer.
Forslag 24: Forslaget ble ivaretatt ved at direktøren endret sitt forslag til høringsspørsmålet slik: Er det innspill til rammer for konfirmasjonstiden (omfang, struktur, leir og innhold)?
Forslag 25 ble vedtatt mot 1 stemme.
Forslag 26 ble vedtatt mot 5 stemmer.
Forslag 27 falt med 6 stemmer.
Forslag 28 ble vedtatt mot 6 stemmer.
Forslag 29 ble vedtatt mot 4 stemmer.

Kirkerådets vedtak

Kirkerådet sender felles innledning, seks rammeplaner samt veiledende lister for bibeltekster med eksempellister på høring med høringsfrist 15. september 2026.

[Lagre vedtak]